

Kansallispuistojen matkailukäytön nykytila, haasteet ja tulevaisuuden mahdollisuudet

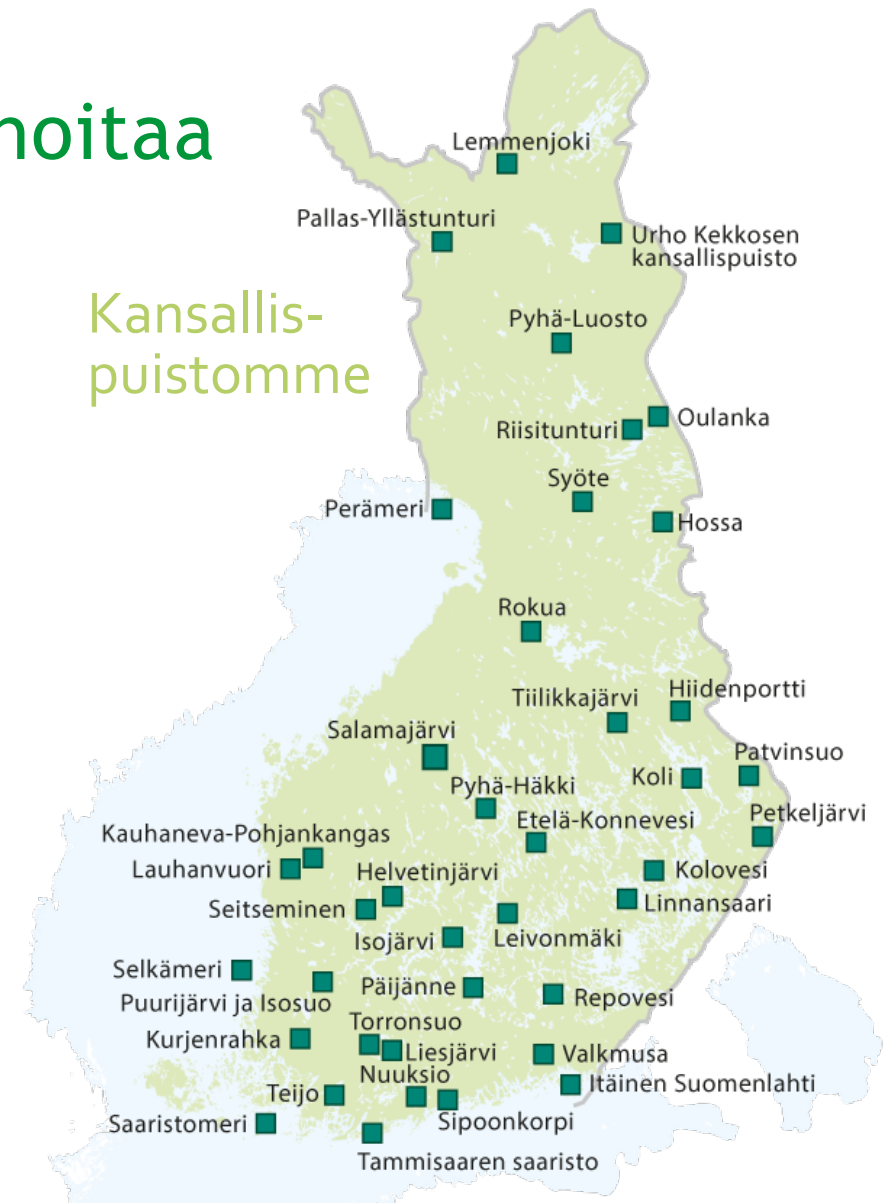
Outdoors Finland -hankkeen päätösseminaari 23.5.2018

Sakari Kokkonen
Päällikkö, Metsähallitus Luontopalvelut

Metsähallituksen Luontopalvelut hoitaa arvokkainta suomalaista luontoa

- Hoidamme kaikkia luonnonsuojeluun ja retkeilyyn varattuja valtion omistamia alueita:
 - 40 kansallispuistoa
 - 19 luonnonpuistoa
 - 5 valtion retkeilyaluetta
 - 1 maailmanperintöalue
 - 12 Lapin erämaa-aluetta
 - yli 3000 muuta suojeluohjelma- ym. kohdetta
 - sekä kulttuuriperintökohteita
- Työtämme:
 - Luontokartoitukset ja luonnon hoito
 - Luonnossa liikkumisen peruspalvelut

Kansallis- puistomme

40 kansallispuistoa

- matkailua tukevia palveluja ja maamme upein luonto

- Luontomatkailu on nostettu Suomen matkailun kärjeksi.
- Kansainväliset ja yhä suuremmassa määrin kotimaiset matkailijat tarvitsevat palveluja ja turvallisia reittejä.
- Yhteistyö julkishallinnon ja yksityisen matkailusektorin välillä:
 - Paremmat palvelut kustannustehokkaasti
 - Elinvoimaa ja työpaikkoja maakuntiin
- Matkailijoita hyödyttävät palvelut hyödyttävät myös virkistyskäyttäjiä > hyöty kansanterveydelle.
- Kestävyys korostuu!

Edellytyksiä luontomatkailun yritystoiminnalle

Ylläpidimme vuonna 2017

- n. 6 000 km retkeilyreittejä ja luontopolkua
- n. 2 000 km hiihtoreittejä ja latu-uria
- yli 10 000 palvelurakennetta
- Palvelimme asiakkaita 25 luontokeskuksessa. Niissä vierailtiin yhteensä 1,2 miljoonaa kertaa.
- Palvelujen käyttäjien asiakastyytyväisyys oli 4,3 (asteikko 1-5).
- Yhteistyösopimus noin 600 yrityksen kanssa

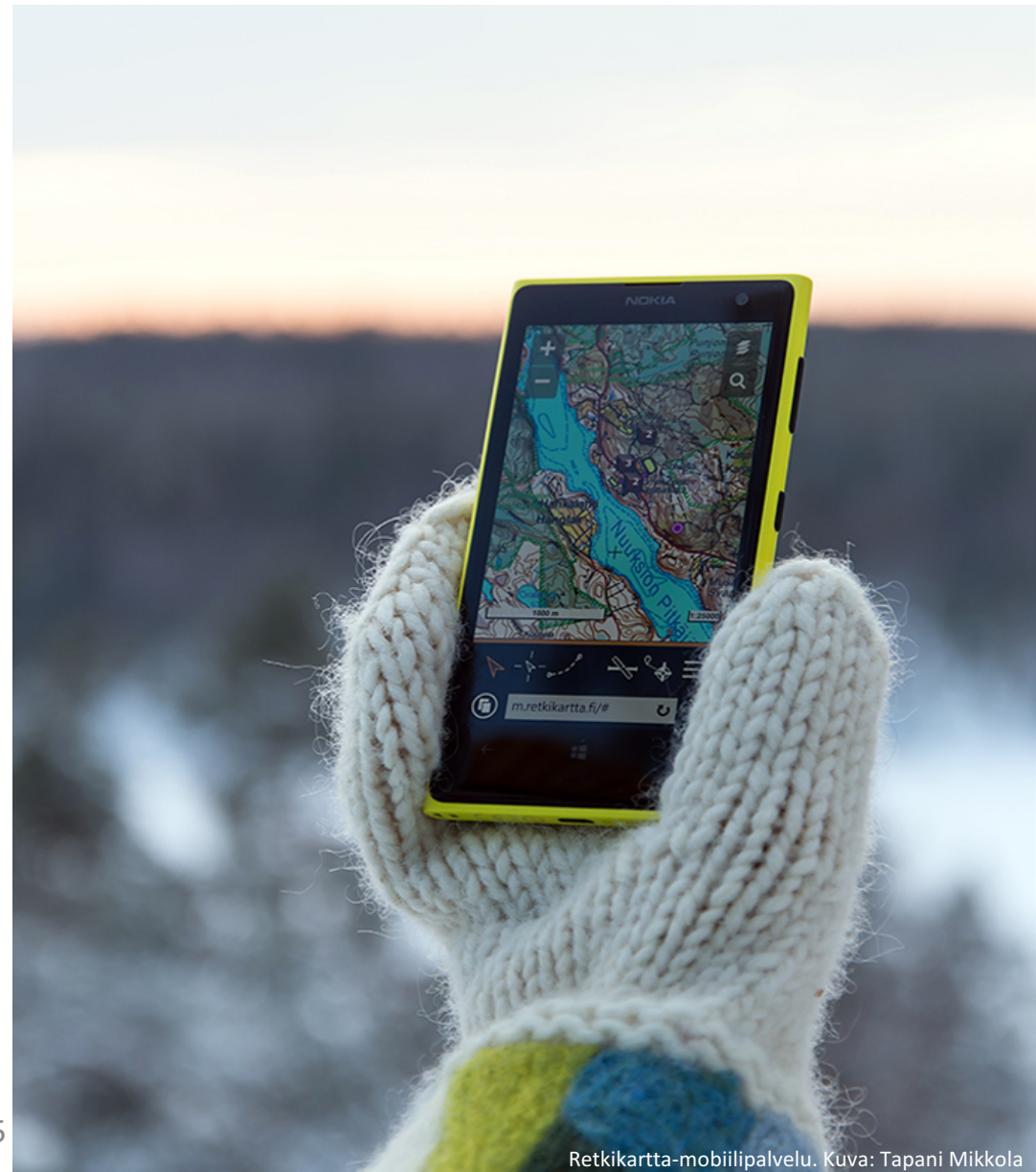

Tiilikajärven kansallispuisto, Rautavaara ja Sotkamo. Kuva: Petri Jauhiainen

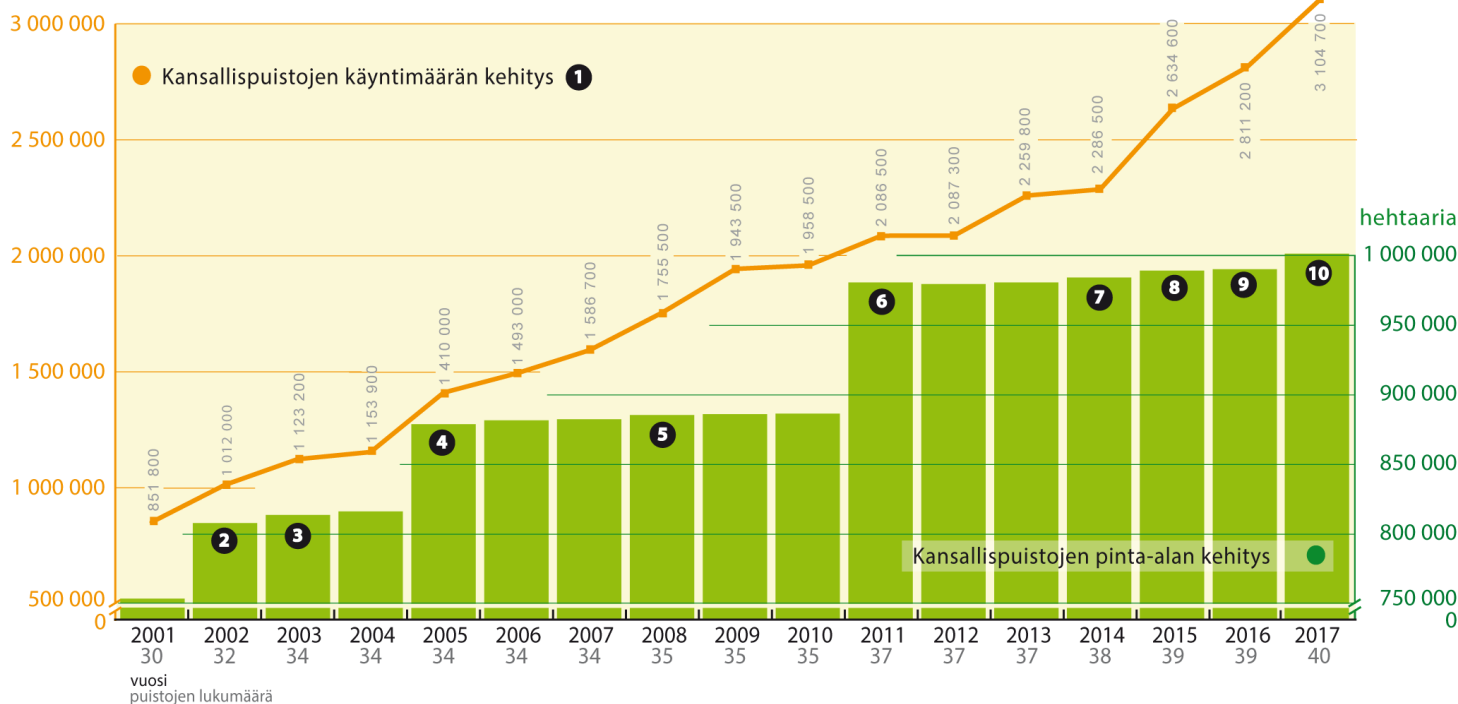
Luontopalveluja paikan päällä ja digiympäristössä

- Kansallispuistoissa, retkeilyalueilla, historiakohteissa, luontokeskuksissa ja muissa suosituissa kohteissamme käytiin v. 2017 yhteensä 5 948 500 kertaa
- Verkkosivustomme ja mobiilipalvelumme tarjoavat kattavat tiedot kohteista ja niiden palveluista. Vuonna 2017:
- [Luontoon.fi](#)-verkkopalvelumme sivuja ladattiin yli 12 milj. kertaa, 2,1 miljoonan käyttäjän toimesta
- Yhteistyöyritysten palvelut myös esillä
- [Retkikartta.fi](#)-palvelua käytettiin 4 milj. kertaa, 1,7 miljoonan käyttäjän toimesta
- Myös kuntien retkeilypalveluita kartalla
- Omien kanavien lisäksi olemme mukana suorassa kv-markkinoinnissa outdooractive.com- portaalin kautta. Portaaliin on tulossa kansallispuistojen ja muiden kohteiden esittelyjä sekä parhaita reittejä.

Kansallispuistojen käyntimäärien kehitys

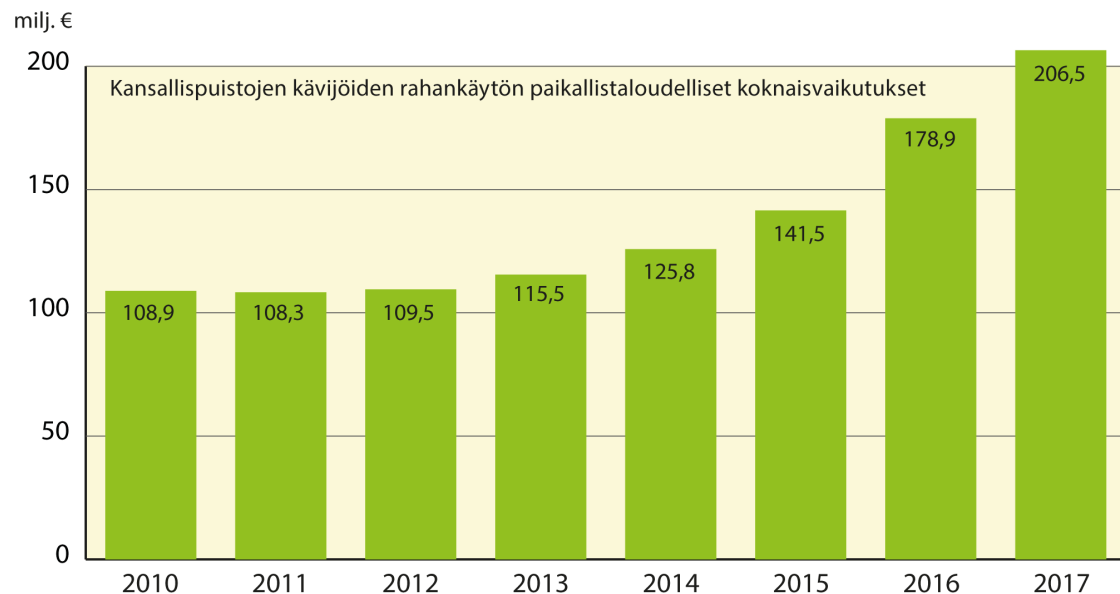
käyntimäärä

- 1 Taulukon käyntimäärämuutos (%) on laskennallinen ja lukua ovat kasvattaneet käyntimäärien kasvun lisäksi hallinnolliset päätökset, erityisesti kansallispuistojen laajentaminen tai uusien perustaminen.
- 2 2002 silloiset Pallas-Ounastunturin ja Pyhätunturin kansallispuistot siirtyivät Metsähallituksen hallintaan.
- 3 2003 perustettiin Leivonmäen ja Repoveden kansallispuistot.
- 4 2005 Pallas-Ounastunturin kansallispuisto liitettiin osaksi huomattavasti laajempaa Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa ja Pyhätunturin kansallispuisto vastaavasti osaksi laajempaa Pyhä-Luoston kansallispuistoa.
- 5 2008 Kolin kansallispuisto siirtyi Metsähallituksen hallintaan.
- 6 2011 perustettiin Selkämeren ja Sipoonkorven kansallispuistot.
- 7 2014 perustettiin Etelä-Konneveden kansallispuisto.
- 8 2015 perustettiin Teijon kansallispuisto ja Örö liitettiin osaksi Saaristomeren kansallispuistoa.
- 9 2016 Rauman kaupungin alueet liitettiin osaksi Selkämeren kansallispuistoa.
- 10 2017 perustettiin Hossan kansallispuisto.

Suomen kansallispuistoihin tehtiin vuonna 2017 yli 3,1 miljoonaa käyntiä, mikä merkitsee kymmenen prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Kansallispuistokävijät tuovat rahaa ja työpaikkoja

Kansallispuistokävijöiden lähiseudulle jättämän rahankäytön vaikutus kasvoi vuonna 2017 edellisestä vuodesta 15 %, ja heidän itsensä arvioima käyntien terveyshyöty on 310 miljoonan euron arvoinen

- 1€ valtion rahoitusta kansallispuistojen palveluihin
→ 10€ paikallis-talouteen, Lapissa 15€

Kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset vuonna 2017 olivat:

- Käynnit 40 kansallispuistossa yht. 206,5 milj. euroa ja 2 055 henkilötyövuotta
- Käynnit 5 retkeilyalueella yht. 10,9 milj. euroa ja 116 henkilötyövuotta

Paikallistaloudelliset vaikutukset kasvoivat enemmän kuin käyntimäärät

Viestimme yhdessä kumppaneidemme kanssa kohteen arvoista ja palveluista

Kansallispuistojen hyödyntäminen matkailussa on mahdollista, kun toiminnot sovitetaan yhteen suojelutavoitteiden kanssa.

- Viestimme yhdenmukaisesti ja vastuullisesti eri kohderyhmille sekä kotimaassa että kansainvälisesti
- Tuotamme aineistoja kumppanien käyttöön ja samalla huolehditaan viestinnän yhdenmukaisuudesta
- Keräämme palautetta sidosryhmiltä asiakastyytyväisyyden sekä toiminnan kehittämiseksi.
- Järjestämme koulutus- ja yhteistyötilaisuuksia alueen toimijoiden kesken.
- Kannustamme toimijoita sitoutumaan kestävän matkailun periaatteisiin.

Kestävää luontomatkailua ja virkistyskäyttöä

- Luonto- ja kulttuuriarvot ovat tärkeä matkan syy -tuemme kohteiden arvojen säilymistä ja edistämme niiden suojelua
- Mahdollistamme ja kannustamme kävijöitä toimimaan ympäristöystävällisesti - luonnon kuormitusta minimoiden
- Kerromme kävijöille kohteen arvoista ja niiden suojelusta ja kannustamme heitä toimimaan vastuullisesti
- Paikallinen tietämys, tutkimustieto, kokemukset ja kulttuuri ovat lähtökohta elämysten tarjonnassa
- Kannustamme kävijöitä monipuolisiin, omatoimisiin ja ohjattuihin luonto- ja kulttuurielämyksiin
- Tarjoamme tietoa kohteista ja palveluista ennakoon, helposti ja kiinnostavassa muodossa eri viestintäkanavissa

Mittava korjausvelka on kertynyt

- Uusien kansallispuistojen perustamiseen on saatu kertaluontoinen määräraha, mutta perusrahoitus ei ole kasvanut
- Kohteiden hyvä kunto on edellytys luontomatkailun edistämiseksi ja kohteiden arvojen turvaamiselle.
- Virkistys- ja matkailukäytön kohteiden laskennallinen korjausvelka: 44 milj. €
 - 10 vuoden korjausohjelma
 - **Rahoitustarve:** 2018-2022 tarve 6,1M€ /vuosi ja 2023-2027 tarve 2,7M€ / vuosi
- Valtion strategiseen kiinteistövarallisuuteen kuuluvien historiakohteiden korjausvelka: 72 milj. €
 - 15 vuoden korjausohjelma
 - **Rahoitustarve:** 2018-2027 tarve 5,2 M€ /vuosi ja 2028-2032 tarve 4,2 M€ / vuosi

Tuottavuuden ja vaikuttavuuden tehostamistoimia

- Palvelut keskitetään sinne, missä on eniten kävijöitä ja niitä kehitetään asiakaslähtöisesti.
- Karsitaan noin 20% taukopaikoista, mutta niiden käyntimäärät ovat vain 2,8 % kaikkien luontokohteiden kokonaiskäyntimäärästä.
- Palvelujen kohdistaminen käyntimääriltään suurimmille kohteille lisää toiminnan vaikuttavuutta mm. matkailun kehittymisen ja terveyden edistämisen kautta.
- Ylläpidossa ja palvelujen kehittämisessä lisätään ostopalvelujen määrää. Tämä parantaa paikallisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia.

Matkailu 4.0: merkittävä valtion lisärahoitus luontomatkailun edistämiseen

- Luontomatkailu kovassa nousussa, M4.0:n avulla voidaan vastata kasvaneeseen kysyntään. Metsähallitus mukana valtion kärkihankkeessa
- Tavoitteet ja toimenpiteet:
 - Parantaa ***Luontoon.fi- ja Retkikartta.fi-*** verkkopalveluja niin, että ne palvelevat nykyistä huomattavasti paremmin matkailusektoria, sekä innostavat uusia kotimaisia kohderyhmiä lähtemään luontoon
 - Kehittää valituista luontokohteista kertovaa, matkailuviestintään tarkoitettua, erityisesti ***digitaalista aineistoa***, niin että se tukee matkailusektorin liiketoimintaa ja lisää em. kohteiden vetovoimaisuutta. Aineistoa hyödyntävät niin Metsähallitus kuin matkailusektori
 - Tuottaa tuotteistettuja ympärivuotisia helppoja kansallispuistoihin ja retkeilyalueille ***reittejä ja palvelutukikohtia***
 - Valtion tukea myös ”monistetaan”, ts. käytetään hankkeiden omarahoituksena, jolloin saadaan lisäksi ulkopuolista rahoitusta

Hanketoimintaa tarvitaan edelleen kansallispuistomatkailun kehittämiseen

- Puistoihin nojautuville luontomatkailutuotteille tavoitellaan lisää kansainvälistä näkyvyyttä
- Hankeyhteistyötä EU:n aluekehitysrahaston, Luontopalvelujen, yhteistyöyhtymysten sekä kuntien ja matkailutoimijoiden yhteisrahoituksella esimerkiksi:
 - Selkeitä puistojen TOP 10 - luontomatkailutuoteperheitä, joista matkailijan on helppo ostaa mieluista tekemistä sekä löytää sopivan tasoinen reitti.
 - Puiston TOP 10 -kohteille kaikkia asiakkaita palvelevat kuvaukset sekä vaatimuksluokitukset
 - lähestymisopasteilla matkailualueelle ja luontokohteiden lähtöopasteilla tehdään alueelle löytäminen entistä helpommaksi.
 - Kansallispuiston, yhteistyöyhtymysten ja matkailutuotteiden verkkonäkyvyyttä parannetaan, eri kielillä.
 - Tuotetaan lisää laadukasta kuvamateriaalia kaikkien yhteistyökumppanien yhteiseen käyttöön.

Pyhätunturi Kuva: Metsähallitus, Juha Paso

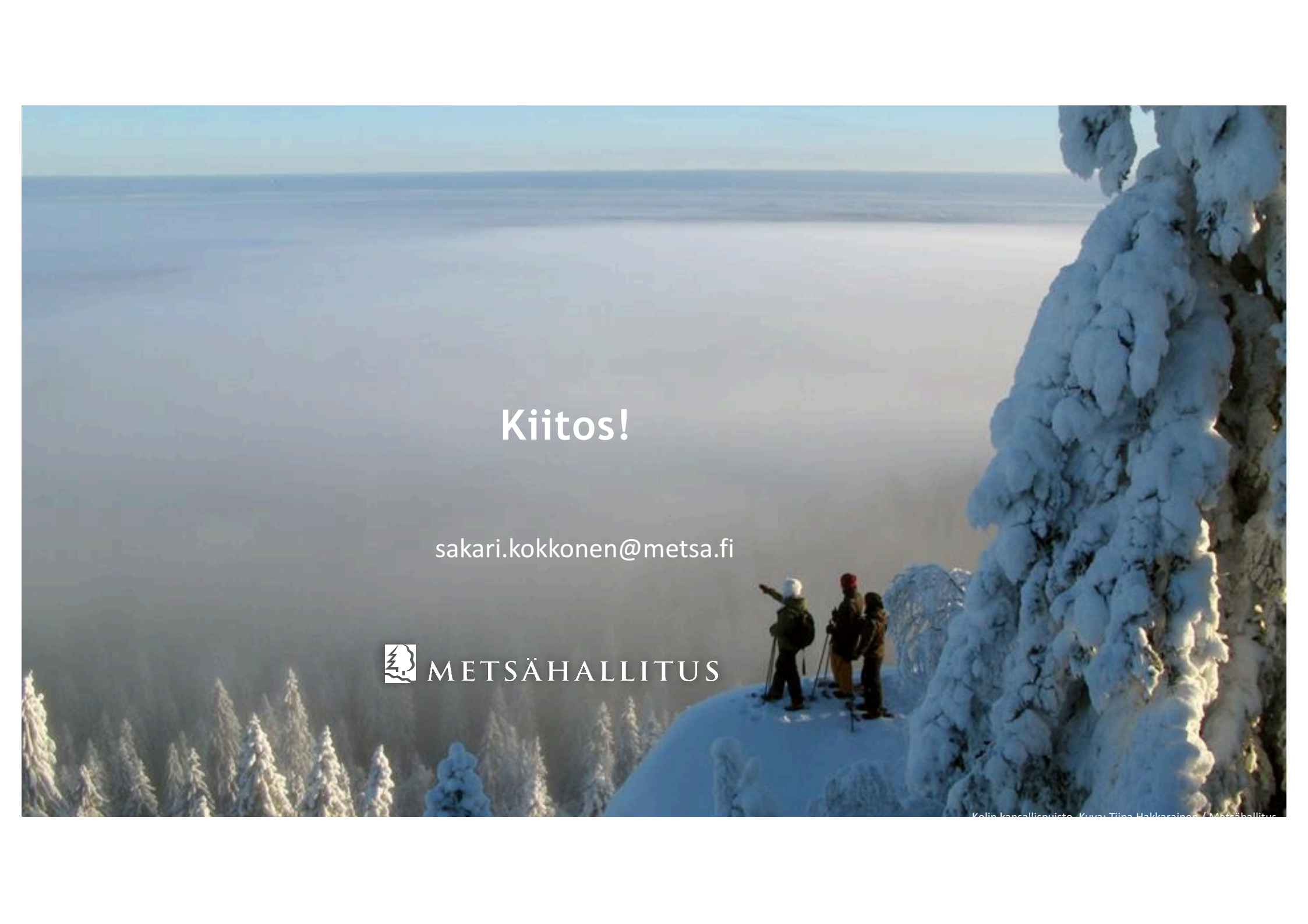

**Laadukkaat palvelurakenteet ja kohteiden arvojen
säilyminen on matkailun kehittymisen edellytys**

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto. Kuva: Maarit Kyötilä

Kansallispuistojen palvelut syntyvät yhteistyöllä

Kiitos!

sakari.kokkonen@metsa.fi

METSÄHALLITUS